

De dochters van dominee Hille Ris Lambers. Van links af Jopie, Annie, Corrie en Heleen.

FOTO FRIJSK LETTERKUNDE MUSEUM

'Is godbetert arts in Beetsterzwaag'

Vervolg van pagina 29

Na het kloppen, snijden en verlossen zat de waarnemende dokter wat te soezen in café 't Schipperke, iets verderop aan het water. Het café voor binnenschippers bestaat 250 jaar, vertelt de eigenaar. Het is niet moeilijk voor te stellen hoe hij daar zat. Schipperke bevangen door zeekoorts aan de Bolswarder Trekvaart, een beetje saudade boven een kelkje jenever. En morgen weer bij de boeren langs.

Beetsterzwaag, in Zuidoost-Friesland, wasemt nog altijd voornaamheid en rijkdom. De huizen zijn er een maatje groter, zwijgzamer en hooghartiger dan in de andere dorpen. Bedaagd groen omkransd de villa's en herenhuisen van een of meer eeuwen oud. Toen Slauerhoff er waarnam voor dokter Bremer, juni en juli 1929, gaf de adel er de toon aan, nu is het de kunst. Het dorp telt drie galeries. In het pand van een ervan, De Ooggetuige, woonde het gezin Bremer.

Galeriehouder K. Marks is druk met de verbouwing van het huis, dat een omvang heeft van drie opeengestapelde gemeentezwembaden. 'Is het niks voor julle?', vraagt hij. Hij wil er wel van af. Altijd wat met zo'n kast, zucht hij. Ja, hij weet dat Slauerhoff hier gezeten heeft. Nee, hij leest geen poëzie. Maar we mogen wel even kijken.

Waar nu de woonkeuken is, aan de straat, was de werkkamer van de logé. Geen slechte plek. Hij zal toen nog niet hebben uitgekeken op de pijnlijk fris detonerende zaak van Groenteman en

het Grieks bedoelde tempeltje ernaast. De doktersvrouw moet hem er een kopje thee hebben gebracht, mopperend op zijn smoezelige kleren, waarin hij toch niet voor haar vriendinnen kon verschijnen.

Even verderop aan de Hoofdweg, in het vriendelijkste huis van het dorp, woont Jan Loman, een schilder en beeldhouwer op leeftijd. Hij heeft Slauerhoff indertijd niet ontmoet, want hij woont hier 'pas 35 jaar'. Dokter Bremer kende hij wel, en zo hoorde hij alle verhalen over het tumultueuze verblijf van de losbollige waarnemer. 'Altijd achter de meisjes aan, hè? Ja, wat moest zo'n jongen anders. Bij een patiënte die beter was, kwam hij met een bos bloemen aan de deur. Het dorp sprak er schande van. En dan hing hij 's avonds rond op de kerkhoven hier in de buurt, ook raar natuurlijk. Maar het toppunt was dat hij met een 19-jarig meisje aan de zwier ging.'

Met deze Aaltje Koopmans reed Slauerhoff die zomer, in het Fordje van dokter Bremer, naar het huis van J.C. Bloem en Clara Eggink in het nabijgelegen St. Nicolaasga. Bloem was in die tijd griffier in Lemmer. De Bloems waren verbijsterd: 'Onbekende meisjes voerde Slauerhoff met zich of dat de gewoonste zaak van de wereld was', schrijft Eggink in *Leven met J.C. Bloem*. Bloem schreef ter plekke een passend kwatrijn: 'Die 'k aan een gier geklemd dacht zwevende over de Andes, / Of snaren toklend aan den langoureuzen Taag, / Verkrachtend te Parijs, of zwerwend langs de Landes, / Is nu godbetert arts in 't Friesche Beetsterzwaag.'

Jan Loman heeft zijn eigen Slauerhoff. In 1946 vertrok hij als oorlogsvrijwilliger naar Batavia. 'Onderweg viel de bom op Hiroshima. Toen voelde ik al niets meer voor de hele onderneming. Maar goed, je ging. Ik had de gedichten van Slauerhoff meegenomen, in de ransel. Tijdens een expeditie op Timor, las ik 's avonds zijn gedichten. Je was er erg op jezelf aangewezen in zo'n kampong. Het mooie was dat ik ter plekke kon zien en ruiken wat hij schreef. In Passagrahan had ik nog een wonderlijke ervaring. In een huis daar hing een schilderijtje aan de muur, met daarop de boerderij in Bolsward waar ik geboren ben. Slauerhoff, Indië, Friesland - het kwam allemaal samen.'

En ik lees hem nog, zegt Loman. 'Anders dan de gedichten van zijn tijdgenoten, Roland Holst bijvoorbeeld, is zijn werk leesbaar gebleven. Dat komt door zijn gewone taalgebruik. Aan die Slauerhoff hecht ik meer dan aan de man die hier door deze straat gelopen heeft.'

Aleid Truijens

J. Slauerhoff: *Verzamelde gedichten*.
Nijgh & Van Dietmar, 960 pagina's, f 25,-.
ISBN 90 388 7037 X.
J. Slauerhoff: *Beelden*, september 1998.
BZZTÔH, f 12,50.

'Slauerhoff, dichter op zee.'
Expositie Nederlands Scheepvaartmuseum,
Amsterdam. Tot en met 3 januari 1999.
'Slauerhoff en Jorwerd.' Iepenlofopul
geschreven door Gerrit Jan Zwier.
Pastorie Jorwerd, vanlaag laaste
voorstelling.